

Franckesche Stiftungen zu Halle

Biblij Cžeska. W sta||rem miestie Prazskem || Wytisstiena

Severin, Paul

Praha, 1537

Przedmulwa

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-228822

¶ Przedmowa.

staru: To gest gisťie prawe přátelství / a
Kryštovým swazkem spogené / kterež to
ne vlastní výtek / neprítomnost téhož toliko /
ne lšíké a lahodné pochlebenství / ale bázen
Boží / a Božských půsem plnosti spojuti.

Cíjíme vštarých Kronikách / že ně-
kterí procházeli kraginy / mezi neznámé sli-
lidi / přes moře se přeplavovali / aby ty kte-
rež z psaní poznali / přitomně také viděli :
Tak Pitagoras přišel k Memfiscí ským
mudrcům. Tak Plato do Egypta / a k Ach-
ytovi Taretynském / a tu kraginu Wla-
stu / kteří někdy veliká země Ríčeská slau-
la / s velikou prací zchodil gest / aby gsa v
Atenach mistrem a znamenitým / kterež to
včením Achademitké školy vznely / byl
hostem y také včedlníkem / zwolil sobě aby se
cyzímu s studem včyl / nežliby vlastní své
nestydaté vvodil: Potom když písma yako
povšem světe vtíkajíce s tibhal / giat gsa
od Lotruw mořských a prodán / pře vkrut-
nímu Tyránu poddán byl / weden gsa yaty /
vězněm gsa a služebníkem / vossat že byl mu-
děc / znamenitěgssij ḡ byl / nežli ten kdož gey
kampil.

K Tytovi Liwiowi pochotné / a ob-
zvláštní vymluvnosti mužy / z posledních
koncyn Hyspanských a Gallicanských cíj-
kame / že gsa přigeli některí vrození / a kte-
rýchž to Ríčum přitáhnuti nemohli / aby gey
opatřili / gedineho člověka pověst přived-
la: Miel gest věk ten neslychané vensem vě-
nuom a přeslawné diwadlo / že do tak zna-
meneho města vgewisse / gineho kromě města
hledali.

Apollon byl pak ten velikého vmení /
yako obecný lid mluvují / a nebo mudřec / yako
Pitagorssij wypisují / vossel do Perské ze-
mí / zchodil horu Kaukaz / národy Albanské
Scytské / Masagetské / pře bohatá králow-
stvou podošla prošel / a nakonec přes syroky-
potok fizon se přeplavil / přišel až k Brag-
manuom / aby Hyarchy mudrc na stolicy
zlatti sedijícyho / a mandrosti světské včejí-
ho mezi tak malem včedlníkům / o přirození
o mravích / o běhu dnuow y hvězd / poslal
chal wyprawoungujího: Od tdu přes Ela-
mitské / Babilonské / Kaldejské / Meedské / a
Assyrské Partské / Syrské / Fenitské / Arab-
ské / Palestinské lidi / navrátiw gse do Alle-

randry ssel do země Ničeninstvee / aby nahee
mudrc a pře znamenitě pověsti mandrosti /
a stuol zlatty oddany Sluncy spateyl / na
břehu půscytém / nalezl gest muž ten vossudy
čemubý se včyl / a vždycky prospívage aby
vždycky samho sebe lepší byl / wypsal gest
otom velmi dostatečně osmi knihami filo-
strates ~

¶ Kapitola. II.

D Roč mluvujm o světských lidech /
ponewadž Apoſtol Paweł nádoba /
wywolená / a mísť národnou / kte-
ryž to swědom gsa tak znamenitěho v sobě
hostie / mluwujwal ḡ / ēka. Zdali zkusyti hle-
date toho kteryž věnné mluwuj Krystus c
Potom když ḡ z Damassku wyssel / králow Gal-
skýj Arabské proſſel / přiſſel do Geruzalima
aby viděl Petra a byl vniho dnuow patnáć
te: Ulebo tím tagemstwujm / wsedni dnech / a
w osmi dnech zavorzeným / budancy kazatel
pohanšky naučen měl byti.

A opět po letech čtenáci / poyaw Bar-
nabasse a Tyta / rozgíjmal gest s Apoſtoly
Cíjenij Swaté / aby snad bez výtku a na-
darmo nebězel a nekázal. Ulebo māt yakuš
obzvláštní a skrytu moc živé slwo / že do
vissi Včedlníka z všě včytele promluwení /
mocnějí znij: Protož y Eschym mudřec /
když wypowědij gsa / do Ródu města při-
ſſel / a čla se ona Demostenowa pre wypsa-
ná / kteříž gest proti němu wedl / když se ḡ
vossyčni diwili a chwálili / vždechl / ēka: Co
pak kdyžbysste slyſeli samu tu Sselmu / svá
slowa wyprawugujc :

¶ Kapitola. III.

M Už to mluvujm / aby něco bylo ve
mně takového / cožby / nebo mohl o-
demne slyſeti / nebo chřel se naučiti.
Ale aby chtiwoſt two a snažnost k včenij / ta-
ke bez nás sama ſteže ſebe zchvalena byla:
Mtip zchopny y bez včytele chvalitebný ḡ /
ne co gsy nalezl / ale čeho hledáſ ſetříjme /
Milej wost a kúprigetí formy snadny / ta-
když čemeſlníka a dělníka ruce odpociwaly /
vossat w mocy wſecko gest / cožby koliwet z-
něho byti mohlo.

P Paweł Apoſtol pochlubuje ſe že v'noh
Gamalielových žákou Moyžiſſowu ſe

F 3. 4. 3.

¶ Przedmisiwa.

Borin. x. b
včil y Prorokuom / aby odjín gsa duchow-
ními strželami / potom s smělostí včyl / že
oděný boge nasého není tělesnec / ale mocné
Bohem k zákeř obrad / a myslený kazýcy / y
wsselikau wysost / pozdwiugúcí se proti v-
mění Božímu / a gímagujce wsselity rozum
kuposlušenství Kristowu / a hotovi sauce
podmaniti kazdau neposlušnost.

Tym i. b.
co. i. B.
¶ O Tymoteowi písse / žeby zdětiinstwa
byl w písniých swatych včeny / a napomína
k snažnému čitaní / aby ne zanedbával mi-
losti / kteráz dáná gest gemu strze wzložení
rukau Kneze: Tytowi příkazuge / aby mezy
giny mi ctnostimi Biskupa přiležícy mi / kte-
rež gest krátkau rječi wypsal / vimeň také
přitom zwolil písem / prawé / kterýz gsy na-
byl tee kteráz podle vimeň gest věrnérjecy /
aby byl mocen napomínat i naučenij zdra-
vím / a ty kteráz odpýragij / přemocyz:

¶ Kapitola. IIII.

Im. i.
¶ Wata gístie sprostnosť tolíko sobě
prospívá / a kterák mnoho zaslau-
ženijm žiwota / wzdélawa Čirkew
Kryštowu / tak mnoho skoduj / gesti je tém
kteráz kazý nedopýrá: Malachyass prorok /
nebž strze Malachyasse Pán tázal se kněžij
na Žákon / tak znamenice přileží k včadu knic
ze / aby tázan gsa odpovídral z žátona: A
w pávých knihách Mojsijsowých čteme:
Taž se Otce swého / a zwéstugeť tobě / star-
sých svých a powědiť tobě: W žalinu také
stem osmnáctém: Snadne k wprawowá-
ními byly spravedlnosti twoe / namístie pu-
towaní maho: Akdyž wypisuje muže spra-
wodliweho / k dřevu žiwota kteráz gest w rá-
gi Dawid ho přitownawage / mezy giny mi
ctnostmi toto také přivedl: W žákoně Páně
wule geho / a w žákoně geho bude přemy-
šlowati dnem y nocí: Danyel při koncy
pře swateho wiedenij prawej. Že spraved-
liwoj skwíti se budau yako hwézdy / a ro-
zumij / (To gest včenij) yakojo hwézdné
Nebze.

Wiel. xii. 8
¶ Hle yako mnohý rozdíl mezy sebau ma-
gij spravedliwoj / prostij / a ne včenij / a včenij
spravedliwoj / gini hwézdam / gini Nebi se
připodobňugij. Ač koli podle toho yakož žide
wprawdě psáno magij / oboge o včených ro-
zumeti by se mohlo: Nebo takto vnujch čteme

Kteráz by pak včenij byli / skwíti se budau
yako bleſk hwézdného Nebze / a kteráz spra-
wedlnosti včij mnohee / yakož to hwézdy na-
věcnosti wékuow: Proc slowe Pawel 2.
posstol nádoba wolená: Ztoto gístie nebo
nádoba Žákonu / a písem swatych byl gest
Aemara: Žákonijcy diwi se k včenij Paně /
a diwi se o Petrowi a Janowi / kterák žákon
vněgú písmuom se ne včivisse: Neb což koli
wék při giny včenij / a vstawičné w žákoně
rozgízmanij puſofbí / to gím Duch Swaty
oznamoval: Podle toho yakož gest psáno: Izay. lvi. d
¶ byli gsa wssycni naučeni od Boha:
Dwanácte let spasitel wypnil / a w chrámě
sedě / o nesnadnych žech žákonu otázky čině /
více včyl když gest se opatrne tázal: Leč
snad ne včeného Petra / ne včeného Jana být
prawijme / kterýchžto obádwa rjucy mohla.
Ač koli ne dospěl sime řecij / ale ne vimeňum:
Jan prostý rybárž ne včeny: A odkud ined Jan. i. 2.

le tato řec: Napočátku býsse slowe / a slowe
býsse v Bohu / a Boh býsse slowe / gessto w
tee řecy se pokläda slouce Ríecské / Logos / a
mnoho znamenáwa / neb y slowe / y rozum-
nost / y počet / y příjem / gđine každe wécy z-
namenáwa / strze kteráz to wsecky wécy
swau bytnost magij: A to wsecko w praw-
dě rozumeti muozeme / o Kryſtu:

*Alex
h. l. p.
gnatis.
est Provit Sima Vox
Kapitola. V.*

1 Borin. i. c.
1 Borin. ii. b
¶ Ohó gest včený Plato nevniel / to-
ho wyluvný Demostenes nepo. Abdras. i. a
znal: Neb písmo díj. Kazýmē mu-
drost mudrciow / a opatrnost opatrnych za-
wruhu: Prawá mudrost / kazý ffaleſsnau
mudrost. Neb ačkoli křiže Kryſtova kaza-
nij za blaznowství se počita / wssak swaty
Pawel mudrost mluví mezy dokonajmi /
mudrost pak ne tohoto sweta kteráz se kazý-
ani o počátku tohoto sweta / ale mluví Bo-
ží mudrost w tagenství strytai / kteráz
gest Boh zwolil před wéky.

¶ Boží mudrost Kryſtus gest: Kry-
ſtus Boží moc / a Boží mudrost: Tato
mudrost w tagenství strytai gest / o kteráz
y dewateho Žialmu napis pokläda se / o ta-
genství syna / w kterémžto sau wssycni po-
kładowé mudroſti a vimeň Božího strytai:
A kterýz w taynosti stryt byl / zwolen gest
před wéky / zwolen gest pak / a strze figurey

Kolocem. 11a
a iii

*illud in
sacris
est li-
teris.*

¶ Przedmisiwa.

oznámen w zákoně y w prorocých: Protož
y prorocy slauli widaucy/neb sau wiđeli to-
Jan viii. 2.
zech. i. 4.
ho kterebož gšan gini newideli. Abraham
wiđel den geho/a rozweselil se gest: Otevřen-
na byla lebesa Ezechyelovi kteráž lidu hřej-
sienniu zavřena byla. Odtryg (prawij
psalm cxviii
Dawid) oči mé/a shlednutí diwne wécy z
zákona tweho: Zákon gisťie duchovní gest/
a zgewenij potřební gest/aby mohlo se genu
porozumeti/ a abychom odtrytu twáři slá-
zgewe. v. 2.
wu Božsku opatřiti mohli: Knjha w zge-
wenij sedmi pecetni zapečetěna se okazuge kte-
ranž to podaſli člowěku píſima znagiycymu
aby četl: Odpovijt tobě. Nemohu neb za-
pečetěna gest: Co těch podnes kteříž se dom-
nijwagij píſima vmeti/drží zapečetěné knj-
hy: anž otevřeti mohu/lečby odewrēt ten/
zech. xxix. b
kterýž má klič Dawiduovo/kterýž odwýrá/
zgewe. i. 5.
a žádny ne zavýrá/zavýrá/a žádny ne od-
wýrá.
Slut. viii §

¶ W skutych Aposſolstých Swaty
Komorník (ano swaty muž/tak gey píſmo
Swaté připomíjna) když gest četl Vzayasse
Proroka/otázán gsa od Filipa/rozumíſli
tomu co čtess: Odpověděl. Kterakž mohu/
lečby mne kdo naučyl:

¶ Na abych zatím osobě připomenul/ani
sem swérégſſi nad tohoto Komorníka/ ani
včenegſſi/kterýž to z Mürzeninske země od
posledních koncyn světa přigel do Chrámu
opustiw Palác Královsky/ a tak horlivy
milovník zákona Božího a vmenij byl/že
také na wozie píſma swatá četl/ a wſak knj-
hy drží/ a ſlowa Páne w myſli rozmíage/
yazykem hybage/všty hlásage/ neznal toho
kterebož to wěnchách neweda/w počestnosti
měl: Přiſel Filip y okázel genu Ježiſse/
kterýž zavřen gsa/tagil se w píſme: O
diwna mocnost vcytele/ těž hodiny wverzy/
Komorník polřzen gest/werny a Swaty
místrom včiněn gest z včedlníka/wuce w pu-
stě ſtudnicy Čyrkwe/než w zlatém Chrámu
židovském nassel:.

¶ Kapitola. VI.

Techto ſem wécy kratečce giz dotekl/
amž gisťie protu kratečte kteřáž ſlu-
ſína liſt ſinél ſem ſíjíre psati/ aby
porozuměl/že k u píſimam Swatym nemu
jeſt y bez vudce/a bez toho kdožby ſtezku v-

kazoval přikrocyti: Nechci mluwiti orwy-
ſokých vmenij/ kterež ſau o zprawe/ kteřak
mluwěnij lidské/ a rječ má pnosobena byti o
krásne řeci/ o mrawnem životu/ o změrenij
země/ o běhu rozeznanee prawdy od kriody/
o rozdílnostech zwuků/w poznání hvězd a
běhu gich/o ſkutečném dokázanií zpnoſobu
Nebeského/o lekárſtwij/kterýchž to poznání
lidem velmi také vžitečné gest/ a na třeſeſtra-
ny delij/ a nebo gisťie vmenij to pýlejší kro-
zumu/ a neb k u pýrozenij/ a neb k mrawnūm
a ctnostem.

¶ K nižším rzemeluom přistaupijm/ a
kterež to ne tak yazykem yako ručama a pra-
cy ſe pnoſobiſ. Moráci/Zednícy/a ti kteříž
kowы kugy/teſařy/saukenícy/také y ti kteříž
ſukna barwij. A gini kteříž rozličná nádobij
y chaterňa diſla dělagij/ bez vcytele byti ne-
mohau/cíjnj byti žadagij: Což k lekáruom
přiſluſſy/lekařy ſlibugi: O býragij ſe ſ kowы
kowářy: Samého píſima vmenij gest/kterež
ſobě obecne wſyčeni ſobugij/puſſeme nevče-
nij/y včenij verſle/to blekotná baba/to ne
ſmyſlný ſtarec/to mluwony chytrák/oto ſe w
ſyčení poluſſegi/trhagij/giné včij prve/než
ſe ſami naučili: Gimj bez ſtudu ne obyčegná
ſlowa mluwice mezi ženami/píſimem ſwa-
tým mudrugij: Gimj (o kterýchž hanba
mluwiti)vči ſe od žen/čemužby muže včili: A
aby to malo nebylo neyakým lehkyim mluwe-
ním/ano ſmíle ginyim wyprawugij/čemuž
ſamí nerozuměgū.

¶ Nechci mluwiti ſobě podobnych/kte-
říž to gestli že ſnad k u píſimuom ſvatym po
ſvetlem vmenij pěicházeſgij/ a okráſlenau
řečij vſy lidſtve lekcy/což koli prawij/to za
zákon Božího počitagu/ nechtí znati/co Pro-
rokowé/co Aposſolé ſmyſlili/ ale k rozumu
ſwemu nepríluſſia ſvedectvuj přiwozogij/
yakoby znamenice bylo/ano gest pře ſkodli-
wě mluwěnij/ſalſowati rozumy/a k vnuoli
ſwé píſimo ſvaté tahnuti/ano ḡt naodpor:
yakobychom ne čtli toho/což gest vybráno
z kňih Omera/a Virgilia/a tím během ne-
mohli takee nazýwati Virgilia bez Krysta
křestiana/že gest napsal. Gíz ſe wračuje y
panna/wracugij ſe králowſtwij zlattá: Gíz
nowá rodina ſ ſtupuje z wysokého Neba/a
yakoby otec mluwil k synu: Synu ſylo má/
ſám gſy ty veliká mocnost má. A potom

In der Bibel sind ſoina Epit
pla obte ſe ſlumy ſau ſum. Ho
merodot Virgilio, die man o ſua Epit
In ſe ſtud ſau ſum. Brum ſe ſum
In ſe ſtud ſau ſum. Vorwido ſe ſum.

¶ Przedmowa.

slowa spasytele na kríži / takowee wécy při-
pomíname stál / aniž se gest na literau stranu
hybal : Dětinsté gſau wécy tyto / a hřicce
kaykly řeké podobné / včiti čehož neznás. Ano
abych (s popužením) powédel / ani toho gíste
znati / je ne viniſſs.

stečka / hory / řeky / potoky / y meze : Čírkve
a nebeskeho Geruzalema duchovní králov
stvíj wypisuge.

¶ V knihách Judykum / koliko Knížat
lidu / koliko figur gest.

¶ Rut Moabitka v zayáſſe plni pro-
roctwíj / kteryž prawíj: Wypust Beranka
pane panugicyho nadzemí / z stály pustiny
k hoře dcerky Syonské.

offer-
ratio
plane
peca
tariſ.

¶ Samuel ſtrze Eli mrtweho / a ſtrze
zabití Šaulovo / zahlazení okazuje žako
na starého ſtrze Šádocha pak / a také Da-
wida / nového knížtwa / a nového králow
stvíj swatosti wypisuge : Třetí / a čt-
vrté knížky Královské / kteréž slouan Ma-
lachym / od Šalomuna až do Gekonyaſſe
a od Jeroboama syna Nabatowa / až do
Ozeasse / kteryž gest zayat do země Asyrské /
Království Judske / a království wypisuge
Izrahelske : Pohledy ſlinato co gse
povorchi pýſſe ſloua prostá ſau : Pakli w-
tom pſaní budess chriti ſpatřiti rozum ſtry
ty / malý počet Čírkve / a proti Čírkvi ka-
cýřské / boge gse wyprawugi.

¶ Dvanacte Proroků / wgedny ſau
Knížky vvedení mnohem gine než co ſloua
mluvi wyznamenawagi.

¶ Oze častotkát gmeninge Eſſraym /
Samarij Jozef / Nezrahe / a ženu ſmilnau
y ſyny ſimilštwa / a cyzoložnicy wopoki mā
žela zavřenau / za dlaný čas ſedeti Wdo-
wau / a pod ſimutním rauchem na vracení
Eſſobě manžela očekawagicy.

¶ Johel syn Fatueli / wypisuge zemí dva-
nactera pokoleníj / Haſenku / Braukem /
Kobylku / Rzy poruſſugicy řkajenau : A
po wywracení lidu prvního / wylití ducha
Swateho na ſlužebníky a na ſlužebnice Bo-
žíj / to gest na gmenisko a dwadceri wéruj-
cich : A wylití to na večeřadlu Syonſtem
Kterýchž to ſto a dwadceri / od gedenho až
dopatnacti pomaličku ſe množice a wzburk
po wstawagiice / patnacti ſtupňu počet či-
nij / kteříž to wjaltarji ſe duchovní zaví-
gij.

¶ Amos pastýr / a worác / a zstromu Amos III. a
Morskýchyahod owotce zbirage / ſtrow-
nimi ſlouy nemuž wyprawen ſrozumu by-
ti / nebo kdo dostatečně wyprawij trogi / a
čtwéru ohawnost / Damaskau / Gazy /

a iiij

Finobr' Tat man das uſſerſtumbor' gi
uſſer' Theologi, Przedniuwa. Johannis Br.

Tyrstu / Idumeystu / a synu w Amonstych
tij Con / a Moabstych / a p̄esedmēm a osmēm stup-
ni / Judstau / a Uzrahelskau: Tento mluwi-
mentarii Et rawām tučným / kterij gſau na huče Sa-
marške: A o padu domu wetsjho a mensi-
ho wyswēdčuge / on widij tworitele Roky
lek Egiptstych / a Pána stogicyho nazdi dý
chowané / nebo z Adamantu / a hák přitahu-
gicy strom / totižto / kterij přitahuge trapeni-
hřišníkum / a hlad na zemi / ne blad chleba / a
ni žíjen wody / ale slyšenij slowa Božjho.

C. 8, 11.

Abdias kteryž gſe wykladá služebník
Páne / proti králowstwii Edomskému hla-
ſá / a krwaweho y zemského bratra / bratru
Jakovovi vždycky odporného / kopujm tepe
duchownym.

Lis 24.
Ull. 24.
Con 24.
tri-
zna.

Jonáš pře krasná holubice / nebezpe-
čenstvím swým na mori / vmučenij Páne
wyznamenawage / kupočanij wola / a pod
gménem Nynywe / národum spasenij ozna-
muge.

Micheas Demoračkay / spolu dědic
Krystiu / zkaženij zwěstuge dcery lotrow-
sti / a obleženij Elade protinij / ztoho je gest w
lince bila sandey Uzrahelského.

Etaam i. D.
Abakuk. II. 4

Vlauum potessitel swěta / přimluwá mē
stu krwij / a pogeho zkaženij wyprawuge: A
hle na horách nohy / kažicyho a zwěstugicy
ho pokoy.

Abakuk boyownijs sylný a přisny / sto-
gij nastraži swé / a vstanowil se na ohrađe a
by Krysta na křiž spatřil / a prawi: Přek-
rylať gest Nebesa sláwa geho / a chwaly ge-
ho plnáť gest země: Bleſt geho yakož to
swělo bude / mocnosti wrukau geho / tuť gſe
stryla syla geho.

Soffonyas strážny / a tagemství
Božstych poznawatele / slyši křiž od brány
rybí / a kwielenij pláce od druhé a setřenij od
pahrbku / ohlassuge také kwielenij oby-
wateluom wstupě / nebo vmlkl gest wesske-
ren lid Kanánský / rozptyleni gſau wssickni
kterij obvaleni byli střibrem.

Zalm exx.
Aggew. II. b

Aggeas ochotny a wesely / kterij roz-
svoval w plací / aby s radostí žal / zkaženy
Chrám vzdělawá / a Boha otce přiwodij
mluwicyho: Gessé gedenau a w fratre chwi-
li / a hle yá zbaučijm Nebe y Zemi / y Moře /
y Ostrowy / a pohnut wſſ. mi národy / y při-
gdet žádostivý wſſem národum.

Zacharyas pamatuge na Pána swē
ho / o rozličnych wézech prorokuge: Gejisse
rauchem zkaženým obleceneho / a kámen s oči-
ma sedmi / a swijen zlatty s toliko swětly / s
toliko očima / dwě také oliwē polewicy Lam-
py widij a po prawiczy / aby po konjch / ry-
zých / černych strakatych / a bílych a zkaženij
woznu z Esraym a konj / z Geruzalema
chudeho Krále prorokoval / a předpověděl
gedauncyho na Oslatku synu Oslice podro-
beně.

Malachyass zgewone / a na koncy w-
zech proroku / ozavření lidu Uzrahelského /
a powolaní pohaniw prawi: Vieně
mi voule mezy wami prawi Pán zástupuwo
a daru nepřigmute řečky wassy / od wychod-
du gisťe slunce až nazapad / velké gest gme-
no mezy národy / a na každem mýstě obě-
tuge se a Osieruge / gménu mému obět čistá.

Izayasse / Geremiasse / Ezechyele /
a Danyele kdo muže / a nebo wykladati /
a nebo gisť porozumeti: **Z** kte-
ryžto prwnij nezda mi gſe aby proroctví
čidil / ale Čtenij: Druhý prut wořecho-
wy / a hrnec zapalený s strany půl nočníj / a
Kysa strakateho oblupeneho z swých ba-
rew widij / a zkaženij Geruzalema přes če-
weru abecedu Pláce: **T**řetí počatek a ko-
nec / tak velikymi nesnazemi má obvaleny /
že v židuow strany té s počatkem prvních
knih Moyžisowych / před lety třidcyti čisti
se nemohly: **C**ztwrtý pat / kterij y posled-
ní mezy čtyřmi proroky časuto poznawa-
tel / a činu wſſeho swěta rozprawce / Ká-
men věaty bez rukau s húry / a wſſecka kra-
lowstwii podivracugicy / slawnau řečij wy-
prawuge.

David zpusob řečij swých magie kupo Danyel-
dobenství mudrciwo / Simonida / Pinda-
ra / Alchea / Flakka / také Katula pochotnee-
ho / Krysta na huslech prozpěwuge / a nažal-
atí odesyti: ſtrunach požaženij petla / zmet-
wych wzkríſeneho probuzuge.

Ssalomuon pokojny / a milý Páne /
mrawy naprawuge / přirození včij / Cy-
kew spoyuge a Krysta / a sladce prozpěw-
uge swaté swatby půsňe.

Hester vſſiguré Cykwe lid wyswo-
bozuge znebezpečenství / a pozahubení A-
mana / kterij se wykladá neprawost / stran-

Frälsung von Christo.
Ursula.

Przedmowa.

Ey hoduw/a den slawny přinassý kipotom
kum.

C Paralipomenon Knjhy/to gest stareho
zákona vkracenij/tak znamenite a takowee
powahy gsa/že by kdo poznani písem bez
nich chcel sobe chlubné připisowati/sámy
sobé kiposměchu byl/powsech giske gme-
nach a spogeni slow doryka se toho/a to gse
připomína/což gest w Knihách Králow-
stych po opuszczeno/a bezpočtu otazky Swa-
teho čteni otwieragij.

A Ezdráss/a Vlemiaš/spomocník giske
a potessitel od Pána/w gedench Knihach
spogeni sau/oprawougi chrám/zdi wzdela-
wagij mesta: Wesskeren pak ten zástup/
který se nawratil do swé wlasti/a wypsaný
kněžstwa/a Lewitów lidu Yzrahelsteho/y
znowa na wjru obraczenych/a powsech
obzwässceledech zdi/y węzi/dýla rozdilna
gine poworcu/gine wonitza wairagij.

C Widüssli že z milosti písem wytržen sa
wyßtaupil sem/míru a obycey listu/a wossak
sem nenaaplil toho čehož sem chcel: Slysse-
li sine tolko co bychom znati/čeho žadati mē
li/abychom y my také mohli říci: Ziadala
gest dusse má/žadati spravedlností twých
w každem času: Alle potom to se píni na nás
což Sokrates powedel/toliko to vniym že ne
vniym.

A Dotknu krátce y Nowego Zákona:
Matauss/Marek/Lukass/Jan/počty rech
stranach sweta gmeno Pané nesouce/a pra-
wy kur Cherubimů/kterýž se vykladá/pl-
nosti poznani/powsem těle plni oči gsa/
giskry prostakugice blyskanij/sem y tam bē
žíce/nohy magi vpřime/a wzhuru se tahnú-
ce/hřbetu pernaté/a wssudy letagice/drží se
pospolne/a wespolek spogeni sau/a jako ko-
lo w kole se obracují/a gdau kam ge koli-
wěk wjtr Swateho Ducha wede.

C Paweł Apostol k sedmi obcemu písse:
Osmá giske k židům od mnohých wpočtu se
netlade: Tymotea včij/y Tyta/a Filemo-
na prosy za sluzebníka všebleho/nebo otec
mám zato/že gest lepe mlčeti/nejsli skrowné
psati.

A Skutkowe Apostolství/zdá se giske/
žebys holu rozpravku mluwili/a nowe Cyr-
kwe dětinstwij wyprawowali/nejs pozna-
meli/že gest psal Lukas lekarz/kterehož gest

chwala wečenij Swatem/pozumíme
geho spolu wssem slowum/dusse nedužiwee
že sau lekarstwuj.

A Jakub/Petr/Jan Judas/sedm Ka-
nonyk wydalig sa/ tak duchownych yako
skrownych/y krátce spolu y dlahé/krátce
wslownych/dlahé w rozumijch/že čidky gt
kdyby cta ge/nedostatečněho sebe w rozumy
nepoznal.

C Knjhy Zgewenij Swateho Jana/
tolik magu tagemstwuj/tolik slow malo
gsem powedel/a pro dístogenstwii knih ch-
wala wssiekn a mižká gest: Wewsech slo-
wych rozličnij se rozumowě za wjragij.

A Prosým tebe bratře naymileyſſi/mezy
kemito wěcni byti živu/toto rozmimati/nic
gineho neznati/nic gineho nehledati/wossak
se giz bude tobě zde na zemi přibytek Nebeské
ho králowstwij zdati: Nechcy aby se hor-
sil napisimych Swatyh/z toho že prosta a
bez ozdoby sau slowa/kteraz to a nebo z nedo-
statku wykładaciu/a neb také z vinysla wy
powedijna gsa/aby lid prosty sinaze včiti
mohla/a aby w geden a tež řeci/ginac včeny
simysil/ginac ne včeny: Negsem tak prosty Lukas. II:b:
a nerozumny/abych za sliboval žebych to po Mat. vii. B

znanij mél/a žebych těch wěcy owoce brati
mél na zemi/kterychž to kořenowě w Nebi sú
se vperwili: Alle oznamugi že toho žadám/
tomu kdo poslouchati a powolen byti chce/
před oči se kladau/nezamistra/ale zatowary
sse: Tomu kdož prosy dano bywa/kdo tlu-
če tomu se odwyrá/kdo hledá nalezne: Vě-
me se na zemi tém wěcem/kterychž to by vni-
mij nám trvalo na Nebi: Proti tobě w ce-
stu poběhnu/ruskama tebe obegnu: A abych
nepřihodně/a s neyakau wssetečností a chlu-
bau onoho Hermagory powedel/nacéz gse
kolitazati budess/snažnost budu mūti abych
to stebau vniemti mohl.:)

Kapitola VIII:

M Ass zde naymileyſſiho bratra swe-
ho Eusebia/kterýž gest mi psanij
tveho milost odwogil/wyprawu-
ge poctivost mravu w twých/potupu swe-
ra/pewnost přátelstwa/milowanij Kristo-
wo/nebo opatrnost a ozdobu wymluwno-
sti twé/také bezněho list nám twuý gest ozna-
mil.

Rechiz est proverbi-
in: Avaritas. Et a Przedmluwa.

Et quod pospessis prosym tebe / a prouaz lodij
Alebet kteryim gse na Moři přudzij / radisse přetni
Inž rozwazuy: Žiadny / mage gse odrezati
sveta / nemuzet slussne prodawati / což gest
potupil aby neprodal / což koli kupožitku z swé
ho wezmess / zazyst sobe počti: Starodav
nū přuslowuj gest / lakovemu se nedostawa
y toho což má / y toho čehož nemá: Věrivy
mu wesskeren swét pln bohatství gest: Ule
vérny pak také y haleče potrebuge.

II. Korin. viii.

Tak žiwi budme yako nic nemagujce /
a wssemi wécmi wladnance: Žiwnost v ka-
ké odew tosau bohatství křesťanské: A: Ma-
lli w mocy wécm swau / prodaj gi / palki ne-
más potup: Ktož chce woži: Šukni / y plasste
Matth. v. g. gemu nechay / lec snad oomnijwassse / že kdy
by ty wždy neprodlewäl / a den odedne nepro-
tahowäl opatrné / a ponenáhlu chcege swuiy
statcet prodatt: Kryſtus žeby nemel odka-
wad by krmil chude swé: Wssekof gest büh
dal / kdož gest se gemu samemu obětowal: A
posſoletoliko / lodij a syti opustili / Wdowa
dwa ſarty vvrhla do podkladnice / a nad
bohatství Creeza krále chwálíj se: Snad-
nož potupij wssekny wécy / kdož pamatuge
wždycky že má vnuſtji:

Týj. III. D.

Tatož gest gina předmluwa Swatého Je-
ronýma / kterauž psal Dezyderyassowi Biskupu do
mácy mu swému / kteryž geho psaném swým pro-
syl / aby patery kníhy Moyžiſſowy z židovské řeči
přeložyl do Latinštiny / kterakby se chcel kromu níž
a tímto listem odpovídá gemu a prawiž.

Dezyderyasse swého přiyal sem psa-
nij kterež sem žádal / kteryž gest do-
sel gména s Danyelem žádostivým
nějakým předivným poznánijm budaucy: /
Kterýž prosý / abych patery kníhy Moyžiſſowy
přelože z židovské řeči / y wydal ge-
nassum k Slyſſentij:

Nebezpečné gisťie dílo / a vtrhačiuom
mým k ſtěkání otěvřené / kteržiž prawiž je
bych yá kypotupé sedmidesáti překladačiuom /
nowe wécy miſto starých puſobil: A tak
wtipuow yakož to wijnia zkuffugijce. Poné
wadž sem se často oswědčowal / že abych do-
fahl dílu od Kryſta ſlubeního / w ſtanu Bo-

žijn offieringi což mohu / a že bohatství ně-
koho / cyzý chudobu posskorněno nebywá.
N abych to směl včiniti / snažnost mne O-
rygenowa popudila / kteryž to starému wy-
dání Theodocyo wo přeloženij přimíſyl / a
wssekto položenij knih rozděliw / hvězdau a
neb střekau / tim znaměgſí ťmíj což gest pr-
wee vmenſeno bylo / a nebo zbytečné wssec-
kno kazy a poražy / a zwoláſtě to což sau řečy
Apoſtolské / a Ewangeliſtuow pro hlaſyli /
w kterychto mīožo čteme z stareho zákona /
že toho wnaſſich knihach nemáme / yako to-
ho / z Egypta powołal ſem Syna ſweho: A: Ozaf
ze Nazaretsky ſlatiti bude / a vžijt w kohoe Jzacharyassowi
fan bodli: A iely z žiwota geho poteku wody
žiwe / čehož ani oko widělo / ani vcho ſlyſſelo /
ani na ſrdce člověka wſtaupilo / co gest při-
prawil Boh / tém kdož milugú geho: A
mnoho gineho / což swému pořádku chce.

Protož tažme ſe gich / kde gest psáno to-
to. A ponewadž nebuđi mocy powěděti / z
knih židovských okažme: První ſwédeč-
tí gest w Ozafow / Druhé w Izayasso-
wi / Třetí w Zacharyassowi / Čtvrté w
Přuslowích / Páté opět w Izayassowi / ne-
bo innožy toho neznagujce / následugú blu-
duw písem těch / o kterychž žádne gisťoty ne-
nij. A báſné kterež ſe po Hyſpanſké zemi hla-
ſagú / předkládagú nad píſma hodnowérná
proc gest takový blud ſtal ſe / neptiležijt ke-
mne oznamowati: Židee prawiž žeby ſe to z
opatrné rady ſtalo / aby Ptholomeus Král
gedineho Boha ctitel / nedržel odwogeneho
byti Božství: A to zwoláſtě / žeby překlada-
či proto včinili / že ſau widěli geho náhylne-
ho k včenij Platona mudrce.

Protož / kdežkoli Swaté píſmo wy-
ſwedčíge netco o Otci / y ſynu / y Duchu
Swatem / a nebo gina ſau překladaſi / a ne-
bo owszem pominuli / aby Králi dosti včinili
y tayne wécy wíjry ne ohlaſyli: A newijm
kdo gest první tak znamenity / ſedmidesáti
komor w Alexandrý ſlamem ſwým zdeſal /
w kterychž to rozděleni gſance wyladačy /
gednostayně pſali / ponewadž Arysteus té-
hož Ptholomea pěſtaun / a ne po dlauhem
času Jozefus Bronykář / nicehehož otom ne
powěděli / než píſsui že ſau w gednom domu
Králowském ſpolkem rozgýmali / ne Proro-
kowali.

Předmluwa II S: Jeronymowa.

Ciné gest býti Prorokem / ginee přeskladacem : Neb při Prorocství / duch budoucí věcy předpovídá. Ale dospělost v ménij / a bez nedostatku řec / to čemuž rozumí překládá. Léč snad za Proroka počteme Cycerona Senatora Rímského / že gest velmi ozdobnau řeči / přeložyl kníhy Xenofonta mудрец / kteréž gest včinil o zruženém domu a domácího hospodářství / a kníhy Platonu / kteréž gest nazval gumenem Pitagory / a kníhy Demostenowy / kteréž gest psal brániče pře Xenofontowy : A nebo zdali ḡe ginac̄ duch svaty zřídil o gednostayných knihách wyzwědciem řeče sedmdesáte vykladačiwo / ginač řeče Apostoly : aby což oni za mléčeli Apostolee / to psáno býti kři wé prawili.

Což tehdá potupugeme staré c̄ nikoli. Ale posnažnostech lidij prvních w domu Pánē / což muojeme pracugeme. Oni gsau vykládali před příssjím Krystowym / a což sau neznali pochybnými slowy wyprowowali: My po vnučení a wzkříšení geho / netak̄ prorocství jako wěc / kteráz se ḡi wgištote stala spisugeme / neb ginac̄ ty věcy kteréž se slyssy / a ginac̄ kteréž se viduj / wyprawowany bywagi / čemuž lépe porozumíwáme / lépe y wyprawingeme.

Protož poslyssyž ty zawiſtivý / pozorujž vtrhacý. Nepotupugit nehanumě sedmdesáti překladačiwo: Ale smíle nadně wosseceny Apostoly wystawugi / řeče gegich vsta Krystus mi mluwi / kdež to mezy duchow-

nými milostmi před Proroky postavené c̄ištám / mezy kterýmiž to owszem poslední mūsto překladačy drží: Což se zawiſtu trápijs: co srdce ne včených / proti mně popauzvys. Gestli žet se zdá žebych kde překládage pochladi / taž se židuow s dospelymi w žákoně / kteříž po rozličných městech nalezi se mohau / raddu mēg. Což oni magij o Krystu / tveř kníhy nemagij. Ciné gest / gestli že sau po tom sami protisobě / ta swědectví kterýchž sau vziwali Apostole / zchwálili. A že pravěgssy gsau kníhy Latinſké než Rjecké / Rjecké než židowské. Než toto protizawiſtivým.

Giž pak žádám tebe Dezyderyassy nay mileyssy / ponewadž gsy mi tak veliku prácy podstupiti kázel / a od prvních knih Moyžíssowych počátek včiniti / aby mi modlitbami pomahal / abych mohl týmž Duchem kterýmž psány sau kníhy ty / w Latinškú ge řec přeložiti: ~

Tak se skonáwá Předmluwa na Patery kníhy Moyžíssowy Swateho Jeronyma w kteréž to o mlauvá se Swaty Jeronim / a příjciu flade / proc po přeložení sedmdesáti překladačiwo žákonu starého / nowé přeložení / téhož žákonu bylo potřebij včiniti : Wtom odpovídage wossem swým nepřáteleům kteříž gemu proto vtrhali / a prácy geho jako zbytečnau / a ne potřebnau kladli / snyroce potřebu y vžitek přeložení tohoto wyprawunge / a oznamuje: ~

Zuß bin wir dößn
Astor, der van Eßron

meisterlich
Herrn und
König

I. Prvního dne se vytvořil Boh nebe
a zemi/a světlo oddělil od temnoty.
Druhého dne oslohu v pštřed vod:
Třetího dne / shromáždil vody v
jedno místo/odnímž oddělil zemi.

Cítvrtého dne / stvořil dvě světla
veliká/aby posluhovala dny a noci:
Pátého dne / vyselil kai duffy žiwan.
Sestého dne / clowéka kupoðo: swé:
Sedmého dne odpočinul od své práce